

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Štev. 1. V Celovcu, v soboto, dne 7. januarja 1911. Leto IV.

Pozor! Prosimo, agitirajte za „Korošca“, da bo izhajal kot tednik!

Še enkrat Steinwenderjev predlog o reformi naših šol.

Iz učiteljskih krogov.

Čudno, da se naši domači nemški naseljenci tako lahko vsedejo na limanice. Pred par leti jih je znani Walcher speljal na led s predlogom, da dobi nemščina uradni jezik pri deželnem kulturnem svetu in še danes je Mihelne sram, da so glasovali za ta predlog. Par dni po tistem predlogu so jo šele pogruntali, da jih je Walcher farbal, in pošteno farbal. — In zdaj jih farba Steinwender s svojim predlogom o reformi naših šol. Tudi sedaj se je zgodilo to, kakor pred par leti. Izvemši dveh (menda dr. Angerer in Eich) so glasovali vsi za ta predlog — tudi naš France Grafenauer.¹⁾

Kaj zahteva Steinwender?

V šolah na kmetih naj se skrajša šolska obveznost na šest let, poleg tega bi morali otroci še pohajati 4 leta nadaljevalno šolo. Šolska doba bi torej obsegala 10 let. Enorazrednice naj se cepijo; predpoldnem se poučuje prvi oddelek in popoldne drugi. Na ta način naj se cepijo tudi dvorazrednice. Učitelji imajo potemtakem več dela, torej tudi več plače. Učiteljska naj se preustroji v tem oziru, da se goji v najširšem obsegu tudi kmetijstvo.

To je kratka vsebina Steinwenderjevega predloga! — Zdaj si pa natakimo tiste špegle, s katerimi se vse bolj na drobno vidi in poglejmo si ta predlog natančneje.

¹⁾ In spet so jo naši Mihelni par dni potem šele pogruntali, da jih je St. farbal. In naročili so si hitro par resolucij iz dežele proti temu predlogu.

Steinwender zatrjuje na javnih shodih, (kakor v Celovcu, Dunaju¹⁾ i. dr.) da je njegov predlog „fortschrittlich“ pa pravi, da je ta reforma namenjena samo šolam na kmetih. Besedica „samo“ nam pové marsikaj. Je njegov predlog res „fortschrittlich“, zakaj pa noče take dobrote tudi za šole v mestih, kjer imajo vsekakor otroci več časa pohajati šolo. Ali pa; da hoče St. učiteljstvo cepiti v dva tabora. To je eno! — Nadalje zatrjuje St., da bi se s tem predlogom mnogo koristilo našim kmetom, da bi mladina ne silila več tako v mesta, ko doslej. Kaj je na tem resnice?

Šolska obveznost bi trajala na kmetih po postavi šest let in bi moral dobiti učenec po šestih letih odpustnico. Z odpustnico, magari tudi brez odpustnice, bi šel fant v mesto, kjer ni 6 letne šolske obveznosti in tudi ne nadaljevalne šole, da tam služi denar. Če pa ostane doma, mora pohajati nadaljevalno šolo. Iz tega sledi, da bi mladina še bolj kakor doslej drla v mesta in pomanjkanje poslov bi bilo še večje. St. bi žel od kmetov za svoj predlog samo kletev.

Kaj pa z nadaljevalno šolo? Sicer lepa misel, samo da se dá teško uresničiti, 2 krat 2 uri na teden dá Steinwender nadaljevalni šoli. Poučevati bi se moral na zahtevo duhovščine vsekakor tudi krščanski nauk, recimo 1 uro na teden. Ostanjejo za redni nadaljevalni pouk še tri ure! Da bi se v tem času bogve kaj doseglo, nihče ne bo trdil, posebno če se vzame v poštev nereden šolski obisk. Naravno, in nobena postava, noben žendarm ne bi mogel siliti v to ubogega kmeta. V današnjih razmerah pomeni

¹⁾ Tudi tam je izkušal loviti modrase, pa je imel drug „materijal“ pred seboj, ki je hitro spoznal jezuitsko taktiko St. In le ta ni branil svojega predloga, samo ponorčeval se je malo z učiteljstvom in potem, ko so se odzvali protigovorniki, zginit kakor kafra.

pri kmetu vsaka zamujena ura velikansko izgubo. V vigredi, poleti in v jeseni, kadar čaka kmeta v vsakem kotu veliko dela — poslov pa nič — pa bi pošiljal še svojega fanta ali dekle v šolo? Hudič naj vzame nadaljevalno šolo! Taka kletev bi se slišala pogostoma.

Sedaj lahko gredo fantje po 14. letu se učiti rokodelstva. Kaj bi bilo potem? Bi smeli iti že po 12. letu ali šele po 16. letu se učiti kaj? Mojster čevljar ali kovač bi debelo gledal, če bi moral vajenec dvakrat na teden v šolo — in pouk v nadaljevalni šoli, ker je strokoven, bi le malo koristil vajencem. Koliko da jih je, ki imajo poleg rokodelstva tudi kmetijo? Pa to je malenkost! Vsekakor rokodelce lažje pošilja fantavajenca v šolo, kakor kmet. — Ampak nekaj drugega? Steiwender se rad sklicuje na šolskega reformatorja Kerschensteinerja v Monakovem. Tam imajo že na ta način urejene šole in znane so le te že po vsem svetu. Pa te šole so dragel! Zadnji izkaz mesta Monakovo (München) nam pove, dasta ne ustroj teh šol na leto okroglih 6 milijonov mark.¹⁾ Koroški učitelji bi bili tepeni, če bi stavili tak predlog in se sklicevali na Kerschensteinerja in na Monakovo. In tudi po pravici! — Steiwender ima pa že zdajna licenco staviti take predloge — „aus taktischen Gründen“. Prav kakor da se le svet farba.

Steinwender tudi rad citira druge šolske reformatorje (Gurlitta, Kleinpetra, Melinéeja i. dr.) Francoski minister Melinée je spisal knjigo „Retour à la terre!“²⁾ ki je že znana po vsem svetu. (Slovenci je žal še nimamo). Je nekaj lepega, vzbujati v srcih nežne mladine ljubezen in čut do domače grude! Pa, da se to zamore, je treba, da ima sleherni tudi svojo grudo, ne pa,

¹⁾ Zakaj je ustroj teh šol tako drag, o tem menda prihodnjič.

²⁾ „Nazaj k domači grudi!“

PODLISTEK.

I. B. Slovenska povest.

Konec.

Mati, v vašo radost in tolažbo: Nisem lump, ničvreden človek, nisem capin in berač. Dosegel sem svoj cilj. Trdo voljo sem imel in zaupanje v sebe, v svojo moč. Takrat, ko sem rasel doma in gledal žalostno življenje sem spoznal: zaupaj v sebe! In s tem zaupanjem sem šel. Dom in domovina, oba sta rekla samo „Z Bogom“, a drugega nič. Danes mati je končano, ni zasluga očetova, je to rezultat in mogočen resumé zaupanja v voljo in moč samega sebe. Prišel sem, da vas pozdravim v starosti in povem, da nisem lump, kakor se je glasila večna pesem...

Mati ga je razumela in ga je bila vesela.

Rad bi jo vprašal sin po novicah, rad bi izvedel, kako je bilo življenje, ko je bil on daleč od doma. Toda bal se je, ker dobro in gotovo je vedel: Isto kakor pred dvajsetimi leti, isto kakor vedno: pijančevanje, jokanje, stradanje in vpitje otrok. Vedel je, da je to zakleta usoda, ki visi nad hišo že dolgo let...

Močni in trdi koraki so se začeli. V hišo je vstopil oče. Sin je vstal, stopil k njemu in mu podal roko hladno in mirno. Kakor bi se bal, da ne bi pozabil na nekdanje besede: To ni noben oče, je zopet hitro sedel k mizi, podprl glavo z roko in se zamislil. Morda je videl slike iz davne minu-

losti, morda je mislil na svoje žalostno življenje v velikem mestu, morda bi se mislil na svoje boljše prihodnje življenje. Na obrazu mu ni bila žalost, ne veselje. Mirno in zatopljeno je zrl v temen kot pod Marijino podobo.

„Si bolan, France?“ vpraša oče.

Čudno. Odkar je živ, še nikoli ga ni oče vprašal, kaj mu manjka, kaj si želi. In danes ni vprašal iz sočutja, iz radosti, da zopet vidi sina, ki je prišel nazaj, ne lump, ne capin, ampak pošten človek, ki se je mogočno, z zmago preril skozi življenje. Vprašal je, ker je bil v zadregi, ker ga je bilo sram...

Mati je hodila nervozno in nestrpno iz sobe v kuhinjo in nazaj. Bala se je: sedaj, v kratkem se zopet začne stari prepir, stara pesem. Bala se je, ker je vedela, da je sin trde volje in poln energije, da bo takoj vstal, pozdravil brata in mater ter odšel... morda za večno... Kakor je odšel pred šestimi leti s solzami v očeh v tuje mesto, s trdo voljo in globoko prisego, da porabi vse sile in moči, da ne omaga, da pokaže svet in očetu, da ni rojen za lumpa, da je njegov poklic velik in vzvišen...

„Je seno suho?“ začne mati.

„Ne!“, odgovori oče trdo in nevoljno.

„Popoldan ga moramo naložiti.“

„Ne vem!“

Hotela je govoriti o senu, o delu na polju, hotela je, da bi govorili o vremenu, samo, da bi ne

bilo prepira. A oče je bil tih in je kratko odgovoril. Tih, nestrpno je bilo v sobi. Kakor bi ležalo pod stropom nekaj težkega, nerazumljivega, tako je bilo mučno. Sin je zrl v kot, oče je sedel pri peči, basal pipo in bil čudno razpoložen, mati je hodila v kuhinjo. Kadar se je kaj ganilo v sobi, se je prestrašila: „Sedaj!“

Toda sin ni mislil govoriti, oče pa ni vedel, kako bi začel. Hotel je sina vprašati, kako je živel, a vedel je, da mu poreče: „Tako, dobro! In drugega nič. Kratek, a dober odgovor...“

„So šole že končane... France... če si sploh hodil v šolo, saj rečeš lahko, kar hočeš, ko te nismo videli.“ Lepo je začel. Začel je zopet sumiti o sinovem delu, o njegovem studiranju, kakor navadno... Sarkazem je ljubil kakor učen satirik. Zbodlo je sina. Pretreslo mu je srce, čudno in hudo. Videlo se je na obrazu, kako se je izprememil. Grizel je ustnici z zobmi, zdelo se je, da je težko požrl hude besede...

„Že...!“ je rekel počasi in mirno.

Zopet tih. Sin je čutil, da se bliža nekaj, na kar je vajen, na kar ga je naučilo življenje: na odločnost. Mir, resnoba in energija, to je deviza.

„In kaj misliš sedaj? Enkrat bi vendar rad vedel, kaj boš, kaj misliš biti... toliko časa sem te že izpraševal, a ti mi še nikdar nisi povedal odločno in resnično. Svojemu očetu, ki je toliko skrbel zate, dal vse tebi, da ga sedaj drugi otroci kolnejo in pravijo: Vsi smo reveži radi enega...“

Izhaja vsako prvo in tretjo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno peti-vrstlo za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vln.

Ako še niste, pošljite naročnino!

da morajo naši ljudje s trebuhom za kruhom v industrialne kraje, v mesta, zato ker nimajo domače grude, ali pa ker so v industrialnih krajih in mestih boljše socialne razmere. Kako „Nazaj k domači grudi!“ recimo v gorah, kjer te sekira grof ali baron s pašniki, lovskimi in drugimi pravicami, da moraš prodati in iti s trebuhom za kruhom? Še drugih takih slučajev je dosti!

Kakšen bi bil jezikovni ustroj teh reform. šol? Mislimo si enorazrednico, cepljeno v dva dela, torej mesto 6 let, samo 3 leta direktnega pouka in še 4 leta nadaljevalne šole 3 ure na teden. Bi bil pouk nemški? Domače koze bi se smejale; pa mogoče je, da bi zahtevalo „ljudstvo“ kakor vedno pravijo, tako neumnost. Mi Slovenci pa bi jo spet marširali 20 let „bolj zadi“. — Dosti naj bo za danes! Še več razlogov bi lahko naštel, ki govorijo proti St. reformi, a naštetih naj zadostujejo. Meni je bilo le na tem, dokazati, kako je St. farbal s svojim predlogom javnost. A kaže se, da je navzlic temu, vzbudil predlog zanimanje za šolska vprašanja in močno razburil duhove. To vprašanje bo še delj časa na dnevnem redu in slov. učitelji storijo le svojo dolžnost, posvetiti temu vprašanju vso svojo pozornost. Prihodnost naj nas ne najde nepripravljenih!

Nekaj statistike.

V desetletju 1890—1900 smo izgubili na Koroškem po uradni statistiki 95 km². Ni se pa nam treba nasmehniti ob besedi „uradna statistika“, kajti v sebi skriva ona veliko resnice.

„Občevalni jezik“ je merodajen pri popisovanju ljudstva, ki se vrši od l. 1880. vsakih deset let. Mi smo seveda radi raznih izkušenj mnenja, da „občevalni jezik“ ne odgovarja vprašanju po etnografski razdelitvi ljudstva; saj je tudi peterburški kongres l. 1872. mislil s svojimi resolucijami kaj drugega. V prvotnem besedilu namreč stoji „la langue maternelle ou la langue parlée“ (materinski jezik ali jezik, ki se govori), kar je seveda vse kaj drugega, kakor „la langue d'habitude“ (občevalni jezik). „Občevalni jezik“ torej ne naznači narodnosti prebivalstva in včasih si hočemo s tem faktom potolažiti nazadovanje slovensčine. Vendar to ni prava pot.

Vidimo, da uradno padamo tam, kjer je Nemcem najbolj ležeče na naši smrti. Tam delajo na to tudi z vsemi močmi. Iz uradne statistike se nam odkriva nemški bojni načrt.

Kdor bi kljub temu ne veroval v „Drang nach Süden“ in njega uspehe, je potrebno, da se ozre za daljša desetletja v preteklost. Nimamo tam sicer statistike vsakega kraja posebej, imamo pa natančno začrtane meje obeh narodnosti.

Vzemimo si na ogled Koroško. Kindermann je prvi označil narodnostno mejo, ki je narisana na kartah Notranje Avstrije (Gradec, F. X. Miller), ki so izšle 1790 in 1809. Ni posebno natančna.

meni bi vendar lahko povedal. Da, otroci so kleli, a on ni razumel, kdo je ta „eni...“

Sin je začutil, da je v očetovih besedah laž in hinavščina in pomosno je odgovoril:

„Lump ne...! To je bila morda skrita želja, a postala je pena in se je razblinila.“

„No, kaj pa če ne lump. To boš, kar je Boštjov Janez. Lump, tat, kravji pastir največ. Bog te bo kaznoval, ker nimaš ljubezni do mene, do doma, ker si šel in te ni bilo šest let. Brezštevila noči je mati sedela na postelji in jokala radi tebe. Grešnik, brezverec, niti materine solze te ne omehčajo, ti ne ganejo srca. Morda še veš, kaj uči naša cerkev...“

Čudodelna pesem. Tedaj nima ljubezni do doma. Radi njega je mati jokala... o ironija, o velika laž...

„Hinavska morala! Zakaj mi niste dali ljubezni in jaz bi vrnil ljubezen, zakaj mi niste pokazali boga in jaz bi veroval vanj.“

Vstal je in šel iz sobe. Čez dva dni je zapustil dom in šel v mesto. Materi je pisal: „V mestu sem, imam stalno službo. Na vas, mati, ki ste mi deli ljubezen, ne pozabim...“

Nekateri — to so bili ljudje brez misli, — so rekli: „Grešnik je, izgubljen je...“ drugi — in to so bili njegovi bratje in prijatelji so vedeli: „Človek je, v boju z ljudmi se je izučil...“

Mejo v celovški okoliici je l. 1812. označil Anton Werzer, l. 1826. pa vso Urban Jarnik v časopisu Carinthia. Omenimo kratko še druge raziskovalce. Leta 1835. so opisali Kuzel-Launsky-Salzmann celovško okolico, l. 1844. Petz vso mejo, l. 1847. Hermanitz ravno tako, l. 1856. Czoernig, l. 1864. Kozler, l. 1888. Hauser.

V glavnem se Petz, Hermanitz, Czoernig in Kozler vjemajo in po njih je šla meja veliko severneje, kakor sedaj, posebno v celovški okoliici.

V trgih in mestih se govori v tisti dobi večinoma nemški; pa tudi priprosti ljudje so južno od meje nemščine zmožni. Vendar ima Celovec l. 1857. še 6000 Slovencev in 3419 Nemcev. To nam jasno pripoveduje tudi o sestavini ostalih mest. Smatrali so se meščani in tržani večinoma za Slovence, akoravno so mogoče nemško občevali.

Vzemimo narodnostno mejo po Czoernigu iz l. 1856. in primerjajmo z ono l. 1900.

Izgubili smo na nemško celino sledečo neverjetno množino krajev:

Mičice: Modrinja Ves; Podkloster: Zg. in Sp. Vrata, Megvarje, Rut, Zilica, Podkloster; Sv. Martin pri Beljaku (občina): Zg. in Sp. Zabuče, na Medgerjah, Pod Vetrovam; Vernberg: Stakorče, Travenče, Vernberg; Kostanje: Kostanje; Sv. Martin nad Vrbo: Vrpnja Ves, Sv. Jernej; Biatograd: Gorje Zg., Pod Lipo, Borovčice, Gumno, Zovasja Ves, Doženče, Zg. in Sp. Goričica, Otčelaz, Terma Ves, Marols, Sv. Jurij, Gorinčica, Drasja Ves, Na Risovčice; Celovec: Celovec; Št. Peter pri Celovcu: Belcenek, Na Vrezah, Št. Jakob, Št. Peter, Kazize, Ladine, Roženci; Št. Rupert: Št. Rupert; Št. Martin pri Celovcu: Sv. Primož, Sv. Marta, Koselca, Št. Martin, Vogle, Otoče; Hodiča: Otok, Sv. Ana, Ribnica, Ravne, Sekira, Na Gorici; Vetrnj: Na Planini, Goričica, Krotna Ves, Jezerek, Vinče, Nograd, Vetrinje, Zakamen, Nova Ves, Podstražica, Loka, Potok, Na Gore; Kotmara Ves: Ivolve, Humbert, Pri Mostu; Zibpolje: Zg. in Sp. Dole, Angarje, Grabhorica, Čedran, Vrsta Ves, Zibpolje; Medborovnica: Resenca, Medborovnica, Trata, Otrovca, Glinje, Zibpolje, Raznica, Tudrče, Budanja, Prekop, Prazinčice, Hojovče; Poreče: Slovenja Gora, Gorne, Poreče, Gvalče, Gorinče, Zadole, Pričica; Kriva Vrba: Kriva Vrba, Zale, Kotnort, Frajenturn, Kurlice, Dražnica, Nušperk; Dhorše: Zmislav, Goričice, Zale, Čajnce, Gorice, Voronica, Tratine, Vogličice, Vabca Ves, Dhorše; Dole: Mala gorica, Dole, Ratice, Vaniče, Na Mičah, Sv. Martin, Nezkole, Volovca, Pičev, Smeravčice; Sv. Peter na Gori: Kot, Stenice, Beli Potok, Zvirče, Malo in Veliko Babovje, Stegna Ves, Lniten, Sv. Peter na Gori, Eberdorf, Karnberg; Gospa Sveta: Podpole, Breza Ves, Raga Ves, Krnski grad, Bučinja Vas, Gospa Sveta, V Seli, Vogličice, Zeduska Ves, Poreče, Modrinja ves, Kadina, Polje gosposvetsko, Vrpnja Ves, Telče, Rožendorf, Na Pižve, Posov, Tehmansdorf, Travaska Ves, Na Pučah, Willersdorf, Šmahel, Flagerin; Anabihl: Tesna Ves, Anabihl, Erental, Zadole; Borovlje: Borovlje, Dole, Kobar; Zrelc: Zrelc; Trdnja Ves: Pokerska, Dobje, Hutna Ves, Limerja Ves, Trdnja Ves, Barolje, Blažja Ves, Hrastovce, Gorice, Na Guzah; Sv. Tomaž: Rigarja Ves, Portovca, Gunderska Ves, Na Gorčice, Cilaberg, Sv. Tomaž, Domacna Ves, Schöpfendorf, Eichelhof, Škofji Dvor, Bela, Sv. Martin, Na Smole, Frajdenberg; Otmanje: Mizla Ves, Nica Ves, Otmanje, Rotmana Ves, Breza, Leče, Groblja Ves, Gorje Zg.; Sv. Janez na Mostiču: Krobace, Tisine, Sv. Kristof, Sv. Filip, Zg. in Sp. Hreblje, V Gradu, Uha Ves, Zadnja Ves, Sentjanska gora, Šmahelska gora; Vazenberg: Rieja Ves, Št. Vid Mali, Gosinje, Zg. in Srednje Trušnje; Labud: Farska Ves; Sp. Dravograd: Sv. Lovrenc, Rabenstajn, Viča, Stari grad, Sp. Dravograd; Tolsti Vrh: Na Brodu.

Samo na nemško celino je torej izgubljenih od l. 1856 221 krajev.

Narasli so pa še jezikovni otoki z 22 kraji: Čojna noč, Borče, Rikarja ves, Domačale, Kleče, Vrba (Vrba, Vogličice Sp., Na Žagi, Skrile), Sv. Mišel, Sv. Kandolf, Predlje, Gorče, (Gorče, Črni Grag), Železna kaplja, Velikovec, Kloster pri Grebinju, Ruda, Lipa, Pliberk (Pliberk, Derbeša Ves), Guštanj.

Germanstvo je zavladalo torej v komaj dobrih štiridesetih letih na 243 slovenskih krajih. Ti grozoviti upadki se ne poznajo samo na padanja slovenskega prebivalstva, temveč tudi na teritoriju.

In teritorijalno smo izgubili s postankom nemških jezikovnih otokov 30 km², na nemško

celino pa ogromno število 350 km². Skupaj eno sedemdvajsetino vse Koroške, ali pa eno devetino onega ozemlja, ki smo ga imeli l. 1857. Opozorjamo končno na Begovo knjigo Slov.-nemška meja na Koroškem.

Kdo je opisane katastrofe kriv, kdo je odgovoren? — Ker vidimo, da proces napreduje nevzdržema, se vprašamo, kdo naj bo odgovoren vprihodnje. Gotovo nekdo, ki ima nalogo čuvati na naši meji. — Zato pa je zadnji čas, da se oklenimo svojega obrambnega društva, ki naj ustavi vzpenjajoče se germanske valove.

Dopisi.

Borovlje. Naši Nemci in posili Nemci imajo sedaj posebno jezo na konsum, na Slovence in na socialne demokrate. Po raznih nemških listih in med seboj zmirjajo kar se da, čeravno nič ne pomaga. Stari konsum se vedno bolj in lepše razvija, nemški konsum pa že poka. V starem konsumu je vedno polno ljudi, dobro in poceni blago — v novem pa praznota. Vsi, ki imajo še malo pameti, so že prišli do spoznanja, da je slabo, če se pri gospodarskih stvarih klubuje. Taki fanatični norci so se že večkrat urezali. Naše visoke glave, pa tudi zato tako vpijejo, da bi nikdo ne gledal, kaj delajo sami in kako gospodarijo sami. Mi smo vedno trdili, da „Rosentaler Sparkasse“ Ogrisu vulgo Mäkiju preveč posojuje. Zdaj se je resnica izkazala v zemljiški knjigi, kjer so intabulirali velike šume. Tisti, ki hodijo včasih v te bukve gledat, pa pravijo, da so drugi bili še bolj hitri in da ta sparkasa še vedno ni vse zavarovala. To je bilo jako nespametno in marsikateri pravi, da bo rajši denar iz te sparkase ven vzeti. Pravijo, da se zemlja na kobil budo trese in da bo menda kmalu vse zropotalo. Če se bo to zgodilo, bo pa repotalo tudi pri — „Chev u!“ Zato nosijo ljudje svoj denar zopet močno v slovensko posojilnico v Borovljah in v Glinjah.

Celovec. Klerikalni slovenski listi vedno hvalijo svoje ljudi posebno, dr. Šustersiča, Brejca i. t. d., da so rešitelji Slovencev. Druge pa zmirjajo, da so nemškutarji in liberalci. Naše stare rodoljube, ki so že mnogo časa, denarja in truda žrtvovali vsa napadajo, — če niso istega mnenja, kakor Brejc, so že nemškutarji, izdajo narod in so krivi če ne napredujemo. Zdaj pa je vendar enkrat pokazal Brejc svojo pravo stran. Ko se je šlo v pravdi zoper slovenskega župnika Berceta za to, da pridobi nemške porotnike, je začel napadati slovenske liberalce, da so samo oni bili tisti, ki so napadali Nemce meseca septembra v Ljubljani, da so slovenski liberalci nevarni radikali, in da bi se Nemcem tukaj slabo godilo, če bi prišli taki ljudje do veljave. Tukaj je torej Brejc nekako trdil, da so slovenski liberalci preveč slovenski in hujškal porotnike s tem proti Bercetu, kateremu je družba sv. Cirila in Metoda, ko je bil v stiski dala malo službico. Da očrni to družbo je dr. Brejc trdil, da je ta družba proti nemškemu poduku in da tam podpora zmanjša, kjer je nemški poduk. Tudi to dr. Brejc ni res, kajti družba se ravna po tistih, ki prosijo podporo in po razmerah v deželi. In zdaj se seveda nemški listi norčujejo iz Slovencev. Če bo pa „Mir“ zopet enkrat napadel koga, da je premalo slovenski, se lahko sklicujemo na to obravnavo.

Beljak. (Železniška nesreča.) Tik pred beljaškim glavnim kolodvorom se je v soboto primerila velika železniška nesreča, ki je zahtevala težke žrtve: Dvoje mrtvih in več ranjenih. Ob 6:35 zjutraj osebni vlak št. 430 je trčil skupaj s tovornim vlakom 455, ki prihaja iz Vrbe. Karambol se je zgodil pred postajo, pri kilometru 162,8 na vzhodnem privozu. Smrti žrtvi nesreče sta višji sprevodnik Fran Schmied ter sprevodnik Kristof Lilg. Prvi zapušča sedmero, drugi pa dvoje otrok. Med težko ranjenimi je dober znanec organiziranih železničarjev, strojevodja Fran Ružička, ki je poškodovan na glavi in obeh nogah. Ružička je zaupnik železničarjev v strokovni železničarski organizaciji in je tudi v politični organizaciji delaven. Znan je po večji postajah na jugu tudi z raznih shodov. Težke poškodbe sta dobila tudi zavirač Turk in kurjač Scholtzler s tovornega vlaka. Ranjeni so nadalje strojevodja Smutny na glavi, nadsprevodnik Hoffman. Materialne škode je precej. Službena vozova sta pri obeh vlakih razbita. Tovorni vlak je imel dve lokomotivi; obe kakor tudi pet vozov je močno poškodovanih, dočim so stroj osebne vlaka in dva vagona manje poškodovani. Vzroki nesreče niso še popolnoma pojasnjeni, najbrže pa se je združilo več povodov. Po dosedanjih poročilih se da posneti sledeče: Službujoči uradnik na beljaški postaji je strojevodjo Ružičko, ki je vozil osebni vlak 6:35 zjutraj pravilno odpravil. Baje je napravil napako, da ni počakal na tovorni vlak, ki je imel devet minut zamude in še ni bil v postaji. Ružička je odpeljal brez para do postajne inspekcije. Pravijo, da je bil signal postavljen na prosto vožnjo. Baje pa je Ružička opazil, da je bilo menjalo kljub signalu postavljeno še za prihod zakašnjenega tovornega vlaka in je na to opozoril kurjača. Za premišljevanje mu pa že ni ostalo nič časa. Prihodnji trenotek se mu je zazdelo, da se svetijo skozi gosto meglo na nje-

govem tiru luči nasprotnega vlaka. Hipoma je storil, kar je bilo mogoče; potegnil je vakuum-zavor in prijel za dvigalo, da bi dal protipar. Tisti trenotek pa ga je že vrglo v kot. Strojvodja na prvi lokomotivi tovornega vlaka je začul ravno piščal in znamenje za silo in se je na vso moč trudil, da bi ustavil vlak. A bilo je prepozno, kajti razdalja je bila že prekratka. Vlaka sta trčila drug ob drugega. Vsa sreča je bila, da so lokomotive ostale na tiru. Vendar pa je bil sunek tako močan, da se je službeni voz tovornega vlaka razbil na trske. Pri tej priliki je bil vlakovodja ranjen. Ružička je takoj pri prvem sunku dobil svoje težke poškodbe. Kurjač se je zadnji hip rešil s tem, da je skočil s stroja. Sprevodnik Lilg od tovornega vlaka je bil na mestu mrtve. Ko se je zgodil karambol, je bil ravno službeno na mostiču med dvema vozovoma. Vagoni so ga popolnoma zmečkali. Ko so ga izkopali izmed razvalin, je bil že mrtve. Truplo so prepeljali v mrtvašnico in v ponedeljek ob 3. popoldne pokopali. Ružičko in Schnitzerja ne sme nihče obiskovati. Takoj ko se je zgodila nesreča, so poslali tja pomožni vlak. Do 11. dopoldne je bil promet ustavljen; tedaj šele je bil tir zopet prost. Nekateri ranjenci so morali dolgo ostati brez zdravniške pomoči. Ko so na postajo telefonirali po zdravnike, sta prišla samo dr. Kratnik in za njim dr. Bruckmann. Težko ranjeni Ružička, katerega so z vozom prepeljali v stanovanje, je moral dve uri čakati na zdravniško pomoč. Da se je mogla zgoditi taka nesreča, je pripisati tudi dejstvu, da signalni aparat ni funkcioniral. Če bi ne bilo tega zadržka, bi bil že čuvaj pri Jezeru lahko ustavil tovorni vlak in bi se bila nesreča tako preprečila.

Borovlje. Že parkrat smo opisali naše nemškutarsko pobalinstvo, katero se goni trumoma po trgu — znamenju svoje izobrazbe ter cvet in kras „naprednih“ Borovlj. Ljudje so pred to sodrigo sicer že pri miru, ne pa slovenska posest, katero se sme ometovati z blatom, ne da bi se tako „napredno“ ravnanje od strani oblasti kaznovalo; pri miru pa tudi niso slovenski lepaki, s katerimi vabijo slovenska društva na svoje prireditve. Kjer se le pokaže tak plakat, izgine če bi se še desetkrat nalepil. Ta skrb in to kulturno delo spada v področje nemških turnarjev, kateri imajo zato najbrž poseben izvrševalni odbor, kateremu načeluje Bužijev Foltij — bajé najmlajši med „junaki“. Ta smrkolin — njegovo pravo ime je Juch (najbrž Jug) — v katerega žilah se pretaka pristna germanska kri, je tako vnet za tako delo, da že čez dan nima več miru. Na sveti dan si je ohladil vročo kri nad plakatom podljubelskega delavskega društva, katero je vabilo na tombolo. Bil je že enkrat radi tega početja tožen, a seveda oproščen — in to mu je dalo pogum. Zato pa bomo, če že ne bo drugače, za naprej obsojevali sami, brez našega pravičnega sodnika. Radovedni smo, kdaj bo počila tista dvojna mera!

Klanče. (Zalostnega konca vesela povest.) Zgodilo se je pretečeni teden, da je pes gostinčarske gospe, Amej, zatisnil po dolgem belehanju svoje parje oči. Nekega jutra ga je dobila dekla, ki mu je nesla slasten zajutrek, razlegla in mrtvega, ne več ganečega se. Kaj storiti? Preplavana teka semtertja ter pribega tako do sosedu Florijana, ki naj bi prišel na pomoč. Pa tudi on spozna, da je tukaj vseh koncev konec in da je edno, kar se da storiti, da se napravi v vsi naglici mrtvaška krsta. Res jo napravi in pa jo marcno so spremili poleg njega še nek Franc in dva kuzeta po imenu Baydej in Morej. S solzami v očeh nesó krsto do mrtvaške jame, tugepolno jo Franc izpusti in Florijan vrže trikrat nanjo prst ter zapoje: Do-mi-ne-pa-se-ma-že-mrz-le-ta-ce-zdaj-ko-pa-d-ra-pi-pa-pa... Potem so vsadili tudi spominski križ in na vsako stran eno avečo. Tako se pri nar pokopavajo vsi.

Velikovec. Dne 28. decembra je začelo ob pol petih zjutraj goreti pri p. d. Kolmanu v Klopčičah pri Velikovcu. Ogenj je nastal na neznan način. Če bi bili pri hiši ljudje in živina, bi se lahko mislilo, da je šel kdo po krmo na skedenj (kajti goreti je začelo na skednju), a pri hiši ni bilo ne ljudi, ne živine. Da so se ljudje močno prestrašili, to nam pač ni treba omenjati. Bila je v resnici cela vas v nevarnosti in le junškemu delu domačinov se imamo zahvaliti, da se ni razširil ogenj še dalje. Vsak je delal z vsemi močmi. Naravnost občudovano pa je delal korenjak Matija Pivk. Ko je namreč videl, da gori že tudi na bližnji Kavanovi hiši streha, je skočil brez pomisleka pod strop in odbil s kosom lesa že goreči del strehe raz strop in oblival goreči les in streho nad pol-drugo uro z vodo. Bil je ves čas v smartni nevarnosti in vročina je bila že taka, da so se mu smodili lasje. Oblivati je moral vmes tudi sam svojo obleko, da ni začela goreti. Takemu junaku bi se moralo dati primerno darilo.

Velikovec. Začetkom prihodnjega meseca so poslovi od nas učitelj Narodne šole v St. Rupertu, g. Pesek, ki se preseli kot višji nadzornik „Prve češke zavarovalne družbe“ v Ljubljano. S Peskom izgubimo moža, ki ga bomo težko pogrešali. Tih, uljuden, nesebičen in delaven, to so lastnosti, ki ga dišijo in katere bo mogel v svojem novem poklicu gotovo bolj razvijati, kakor doslej v kraju,

kjer je našel le malo odkritosrdnih prijateljev, sicer ne po svoji krivdi. Bil je delavna sila; pa njegova dela se ne blišijo tako javno, kakor od drugih. Pesek je stal le bolj v kotu in že radi tega je njegovo delo večje vrednosti. Kar je sejal, bo rodilo šele sčasoma dober sad. Mi mu pa želimo v njegovem novem poklicu mnogo sreče!

Celovec. (Cesarski svetnik Julij Neuner †) Bivši župan celovski in cesarski svetnik Julij Kristof Neuner je umrl v torek, 27. grudnia l. l., po dolgi in težki bolezni v starosti 73 let. Županoval je v Celovcu 12 let, deželni poslanec je bil 5 let. Bil je mirnega značaja in pri Celovčanih zelo priljubljen. N. v m. p. l.

Narodne zadeve.

Začetek konca? Okrajno glavarstvo v Celovcu je prepovedalo izlet, ki ga je hotel napraviti borovski „Sokol“ v St. Jakob v Rožu. Sokoli so se hoteli udeležiti izleta v kroju. Kaj je to samo strah pred rdečimi srajcami, ali kakšna uljudnost? Radovedni smo!

Umrl je 17. m. m. v občini Blato župan Miklavčič. Zbolel je na hudi pljučnici in neizprosna smrt ga je pobrala v najlepši dobi 48 let. Pokojnik je bil predsednik zveze slovenskih županov na Koroškem, neustrašen narodnjak, vzor in dika slovenskih županov. On je bil tisti, ki ga je nemška policija v Celovcu radi zahteve voznega listka v slovenskem jeziku na brutalen način aretirala. Za rajnkim žaluje slovenska Koroška, ki je izgubila v njem odločnega in marljivega borilca za slovenske pravice na Koroškem. Bog nam daj takih neustrašenih in požrtvovalnih, kremenitih slovenskih mož in Koroški bodo zasijali lepši časi. Pokojni Miklavčič pa ostane koroškim Slovincem v neizbrisnem spominu. Svetila mu večna luč!

Kako napredujejo Čehi? Še ni dolgo od tega, kar se je godilo Čehom ravno tako, kakor se godi zdaj nam koroškim Slovincem. Čehi so smeli plačevati davke, komandirali so jih pa Nemci in po solah se je vsiljeval češkim otrokom nemški jezik. V tistih časih so imeli Čehi prav malo čeških ljudskih sol, višje sole pa so bile vse nemške. Toda Čehi so spoznali, da se morejo otresti tujega jarma le tedaj, če dobijo češke sole. Zahtevali so jih neprenehoma in jih tudi dobili. Danes so vse sole po Češkem zares češke. Čehi pa nimajo le ljudske sole, izvojevali so si tudi višje sole. Čehi si pa niso pridobili sol samo na Češkem, ampak tudi v Sleziji in na Moravskem, kjer prebivajo tudi Čehi. V Mahalikovcih se je odprla ravno letošnjo jesen češka meščanska sola. Čehi imajo zdaj na Sleskem že sedem meščanskih sol. Vse te so si izvojevali tekom desetih let, kajti pred desetimi leti se niso imeli nobene.

Podružnica Ciril in Metodove družbe v Borovljah je oživela ter si izvolila v odbor naslednje gg.: predsednik Ant. Stangl, podpredsednik Flor. Goričnik, tajnik Mihael Turk, blagajnik Lud. Borovnik, namestniki in odborniki: Ivan Fric, Pavel Čemer, Janko Mišic in Janko Ravnik. Oživljena podružnica obeta razveseliti glavno družbo z jubilejnim darom.

Na Koroškem nas nočejo več poznati! Justična uprava je razpisala v zadnjem času mesti okrajnega sodnika pri sodiščih v Velikovcu in Beljaku. Četudi sta oba ta sodna okraja po ogromni večini prebivalstva slovenska, ne zahteva justična uprava od proslincev znanja slovenskega jezika. In tako se bode delila slovenskim strankam pravica v nemškem jeziku. Tako nazadujemo na celi črti. Pričakujemo, da se bo vsaj poslanec Grafenauer zavzel za svoje rojake!

Takozvani slovenski notar v Beljaku Hans Tschebull je daroval za nemški Schulverein 2000 kron. Denar so mu znosili Slovenci skupaj.

Svetovna politika.

Delegaciji. Delegaciji sta bili sklicani na zasedanje v Budimpešto 28. decembra. Ni jih prišel cesar otvoriti, ker so mu zdravniki to odsvetovali, temveč namesto njega prestolonaslednik Franc Ferdinand, kar pozdravljajo Madžari z velikim veseljem in zadovoljstvom. Delegaciji sta letos zborovali le dva dni in odobrili le začasni državni proračun. Pravo in redno zasedanje pa bode imeli delegaciji začepši z 18. januarjem 1911 ter bosta takrat rešili velike izpremembe pri vojaščini in pa nove zahteve vojnega ministarstva glede zgradbe novih velikih bojnih ladij, ki bodo stale avstrijske davkoplačevalce sto in sto milijonov kron, in za katere se je zavzemal posebno voditelj kranjskih klerikalcev, dr. Ivan Šustersič.

Državni zbor bo brzkone sklican šele komaj v drugi polovici meseca januarja. Prej se mora sestaviti nova vlada. Sedaj je dobil baron Bienerth,

po laskavem lastnoročnem cesarjevem pismu naročilo, naj sestavi novo ministristvo. Splošno mnenje je, da je dobil baron Bienerth zato naročilo, da sestavi zopet staro ministristvo. Slovani bodo seveda zahtevali, da se na pravičen način upošteva tudi nje, kajti enkrat za vselej se mora končati ona krivična vlada, ki daje vso pravico Nemcem, nam Slovanom pa nobene.

Politična poldesetletnica. Dne 27. m. m. je obhajal 50letnico svojega rojstva največji živeči češki politični voditelj dr. Karel Kramář.

Nemški krščanski socialci proti škofu dr. Naglu. „Deutsches Volksblatt“, glasilo krščanskih socialcev, prinaša jako oster članek proti dunajskemu pomožnemu škofu dr. Naglu, in sicer zaradi njegove akcije, ko je poslal vsem dunajskim srednješolskim profesorjem zaupna pisma, v katerih jih pozivlja, naj mu takej sporoče, kake političke, oziroma verske razmere vladajo med srednješolskim dijaštvom. List pozivlja državno upravo, naj čuva svojo avtoriteto in prepreči tako samovoljno postopanje škofa Nagla. Članek navaja tudi slične slučaje iz Naglovega tržškega škofovanja in poudarja, da je zapustil v Trstu jako slabe spomine. Pisec imenovanega članka končno zatrjuje, da se bo škof Nagl jako zmotil, če misli, da se mu bo španska smer njegove vatikanske politike tako obnesla tudi na Dunaju, kakor se mu je v Trstu. Članek je zbudil v vseh krogih velikansko senzacijo, zlasti ker se nahaja v krščansko-socialnem listu.

Na Hrvaškem so nastale popolnoma nove politične razmere. Proti narodnim hrvaškim in srbskim strankam so se združili madžaroni, klerikalci in Radičeva seljaška stranka in imajo večino nad koalicio v hrvaškem deželnem zboru.

Revolucija v Mehiki. Revolucija v Mehiki traja še vedno. Revolucionarji sicer doživljajo vedno nove poraze od strani vladnih vojaških čet, a kakor je videti, ne bo še tako kmalu miru v deželi.

Gospodarska vprašanja.

Ne napajaj živine po zimi s premrzlo, pa tudi ne s pregorko vodo! Če pije živina premrzlo vodo, se njen život, posebno pa želodec in čreva, preveč shlade in posledica temu je neredno prebavljanje. Konj, ki pije premrzlo vodo, dobi lahko klanje (koliko), govedo pa grizo, in če je žival breja, lahko tudi zvrže. Napajanje s premrzlo vodo vpliva tudi slabo na mleko. Kakor škoduje živini premrzla, tako ji škoduje tudi gorka voda, ker gorke vode spije živina precej veliko, s tem pa se želodčni sok preveč stanjša, živina se pomehtuži in kaj rada zboli. Za napajanje porimi je najboljša taka voda, ki ima 10 do 15° C. To toplino pa dobi premrzla voda, ako postaviš kad v gorak in suh hlev in jo po vsakem napajanju vnovič napolniš z drugo vodo. Da se pa voda v kadi radi prahu in krme, ki pade v njo, ne izpridi, zato kad od časa do časa izprazni in očisti.

Če gre od živine trdo blato, ali je živina zapečena, kakor navadno pravimo, deni odrasli živali, ko jo napajaš, v vodo $\frac{1}{4}$ kg Glauberjeve soli. Ne napajaj pa brejih živali s tako vodo, ker potem izvržejo.

Cene pšenici in pšenični moki. Kako se razvijajo cene pšenici in pšeničnega izdelka, je razvidno iz sledečih števil: Na dunajski poljedelski borzi so bile 30. oktobra 1909 cene pšenici: Ogrska pšenica met. stot K 30 50—31 20. Moravska pšenica met. stot K 27 90—28 70, 29. oktobra 1910 pa: Ogrska pšenica met. stot K 22 70—23 50, Moravska pšenica met. stot K 21 20—21 90 V enakem razmerju se razvijajo tudi pšenični mliński izdelki v en gros trgovini. Moka št. 0 je veljala leta 1909 metriski stot K 46—46 60; leta 1910 pa K 35 20 do 36—. Moka št. 1 l. 1909 K 44— do 45 80, leta 1910 K 34 20 do 35—. Moka št. 2 l. 1910 K 44 40 do 45 80 leta 1910 K 33 40 do 34—. Cena pšenici se je znižala torej letos pri met. stotu za 7 do 8 K. Pri moki pa je razlika pri nekaterih vrstah celo 10 K. Kljub temu pa se cena pekarskim izdelkom ni znižala. Vzrok temu nedostatku je iskati v tem, da so se novembra in decembra 1909 sklepale razne spekulativne kupčije za moko. Šle po preteku teh spekulativnih pogodb, to je decembra t. l. smemo pričakovati znižanje cen moke in pekarskih izdelkov.

Raznoterosti.

27letna stara mati. Čast, biti že v 27. letu stara mati, ima neka kmetica v Bekes-Czabi na Ogrskem. Ona sama je postala mati že s trinajstim letom. Povila je tako krepko deklico, da je ista postala že s 14. letom sposobna za zakon, se tudi omožila in ravno tako povila krepko deklico. Imenovana kmetica je toraj postala že s 27. letom stara mati. Če bo slo še tako naprej, bo lahko že z 41. letom prastara mati.

Udeležba duhovnikov pri gospodarskih podjetjih prepovedana. Te dni je bil uradoma objavljen nov ukaz papeža Pija X. glede udeležbe duhovnikov pri gospodarskih podjetjih. S tem ukazom je papež prepovedal duhovnikom zavzemati pri bankah, kreditnih zavodih, kmečkih posojilnicah ali hranilnicah vodilna mesta in je ukazal tistim, ki taka mesta že zavzemajo, da jih morajo tekom štirih mesecev odložiti. Papežev dekret pravi, da

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženišinske kavcije.

Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splicetu,

Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 26—26

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

je bil vedno v cerkvi veljaven nauk, da nimajo duhovniki vodstva posvetnih kupcij v rokah. Duhovnik naj pač s svetom in dejanji pospešuje snovanje in razvoj gospodarskih zavodov, a ne tako, da bi ga to odtegnilo duhovski službi in nje dostojanstvu. Duhovnikom je absolutno prepovedano sprejemati pri teh zavodih mesta, s katerimi so združene skrbi, odgovornosti in nevarnosti uprave, in tisti, ki zavzemajo taka mesta, se morajo z njih umakniti. Prepovedano je vsa duhovnikom zavzemati pri gospodarskih zavodih mesto načelnika, ravnatelja, administratorja, blagajnika ali kako podobno mesto. Vsi duhovniki, ki zavzemajo taka mesta, morajo tekom starih mesecev odstopiti in v prihodnje je treba posebnega dovoljenja papeževega za vsakega duhovnika, ki hoče kako tako mesto zavzeti.

Na svetovni razstavi v Bruslju 1910 je bilo zastopano, posebno v strojnotebnični stroki, najvišje, kar je bilo sploh mogoče tako, da je imelo mednarodno razsodišče težje stališče kakor kdaj poprej. Tem večji je uspeh Singer Co. šivalnih strojev, da se jih je priznalo kot prve stroje sveta ter jih odlikovalo z Grand prix. Filjalka te trdke je tudi v Kranju nasproti pošte št. 53.

Župnik Tomaževič, ki je nahajal svojega hlapca, da je ubil njegovo teto Slovenko Ručigaj, je bil dne 22. decembra obsojen na pet let, njegova ljubica Ostojič pa na 10 let težke ječe.

Korošci! Naročajte, priporočajte in razširjajte vaš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega poštenega prizadevanja!

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo.

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kisljimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezn v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna, temveč tudi osvežujoča

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomestu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edno slovensko kislavo.

**Slovenci, ne zabijte družbe
SV. CIRILA IN METODA**

Hotel Trabesinger, Celovec

Velikouška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni. — Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje. Za zabavo služi kegljišče, pozimi zakurjeno. — Poleti sediš na senčnatem vrtu. V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer. — Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. — 3 Lastnik: Ivan Millionig.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti **prilpisuje dvakrat na leto** k kapitalu in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroci naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celoti dobi še za 97 vin. manj.

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglaš naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje **vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne** razen ob nedeljah in praznikih

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.